

1.10.2025

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

HE 108/2025 vp

Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämiseksi.

1. Palveluprosessin yksinkertaistaminen

- Työnhakijan alkuhaastattelun määräaikaa pidennetään.
- Täydentävät työnhakukeskustelut järjestetään yksilöllisesti palvelutarpeen mukaan.
- Luovutaan kaavamaisesta palveluprosessista

2. Työnhakuvelvollisuuden uudistaminen

- Velvollisuus hakea työpaikkoja alkaa aiemmin.
- Osa-aikatyötä tekevien tulee hakea neljää työmahdollisuutta kuukaudessa.
- Poikkeussäännöistä luovutaan ja sääntelyä selkeytetään

3. Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmä

- Siirtyminen neliportaisesta kaksiportaiseen menettelyyn.
- Ensimmäisestä laiminlyönnistä seuraa seitsemän päivän karenssi

4. Työnhakuprofiilit ja digitalisaatio

- Työnhakijalla velvollisuus laatia ja julkaista työnhakuprofiili.
- Työvoimaviranomaisella velvollisuus tehdä profiili, jos työnhakija ei tee sitä.
- Profiilien tarkasteluoikeuksia laajennetaan yksityisille työnvälitysyriksille.
- Profiilit julkaistaan Työmarkkinatori-palvelussa

1. Yleistä

Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistuksen (TE-uudistus) tarkoituksena on rakentaa palvelurakenne, joka edistää työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja parantaa palvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Yrittäjäjärjestön mielestä työttömyyden hoidosta on siirryttävä työllisyyden edistämiseen. Siksi **mahdollisimman suuri osa panoksista on keskitettävä työn ja tekijän kohtauttamiseen.**

Työvoimaviranomaisen ja työnhakijan tapaamisissa tulee painopiste olla ensisijaisesti työllistymisessä ja sitä tukevissa toimenpiteissä.

Suomen Yrittäjät haluaa uudistuksen yhteydessä kiinnittää huomioita seuraaviin asioihin.

2. Työnhakijoiden ryhmittely palvelutarpeiden mukaan auttaa työnhakijaa ja palveluiden järjestäjää

Suomen Yrittäjät ehdottaa, että työnhakijat jaettaisiin palvelutarpeidensa mukaisiin ryhmiin. Tämä mahdollistaisi yksilöllisemmät ja tehokkaammat palvelupolut. Palvelupolkujen selkeys auttaa työnhakijaa hahmottamaan omat vaihtoehdot ja etenemään tavoitteellisesti.

Ehdotetut palvelureitit ovat:

1. **Nopean työllistymisen reitti** – työnhakijoille, joilla on hyvät valmiudet siirtyä nopeasti työelämään. Tämä reitti voi ohjata nopeasti työmarkkinoille ne, jotka eivät tarvitse laajaa tukea.
2. **Osaamisen päivittämisen reitti** – henkilöille, jotka tarvitsevat koulutusta tai osaamisen kehittämistä uudelleen työllistyäkseen.
3. **Alkavan yrittäjän reitti** – niille, jotka harkitsevat yrittäjyyttä uravaihtoehtona. Tämä reitti tukee uusien yritysten syntymistä ja innovaatioiden kaupallistamista.
4. **Vahvan tuen reitti** – työnhakijoille, jotka tarvitsevat monialaista ja pitkäkestoista tukea. Asiakaslähtöinen palvelu on erityisen tärkeää heikossa asemassa olevien työnhakijoiden tukemisessa.

3. Työnhakukeskustelut on käytävä tarvelähtöisesti

Työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen on tarkoituksenmukaista silloin, kun ne tuovat selvästi lisäarvoa. On perusteltua, että täydentävien työnhakukeskustelujen sisältö painottuu jatkossakin työnhakijan palvelutarvetta koskevan arvion perusteella työnhaun

tukemiseen ja viranomaisella on harkintavalta keskustelujen järjestämisen määrään. Oleellista on kartoittaa potentiaalisia työntekijä/työpaikkoja työnhakijalle ja löytää reitti työllistystä.

4. Työnhakijalla tulee olla velvollisuus työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla

Työnhakuprofiileja ei julkaista riittävästi suhteessa työnhakijoiden määrään.

Julkiseen työnvälitykseen (Työmarkkinatorille) ilmoitetaan vain 40 prosenttia työpaikoista, eikä se ole enää tärkein kanava rekrytoinneille. Sitä kautta täytetään noin 15 prosenttia työpaikoista. Lähde: [Työpaikkoja on piilossakin - Työ- ja elinkeinoministeriö](#)

Työnhakijoiden haasteena on löytää tietoa avoimista työpaikoista. Työpaikat ovat piilossa mm. seuraavista syistä:

1. Pienissä yrityksissä ei ole omaa HR-osastoa.
 - Avoimen rekrytoinnin toteuttaminen vie aikaa ja rahaa
 - Piilorekrytointi voi olla kevyempi prosessi.
2. Yritykset suosivat verkostoja.
 - Kollegat, ystävät, harjoittelijat, aiemmat hakijat
 - Sopivaa osaamista ei ole helposti saatavilla.
3. Epävarmuus
 - Työnantajavastuut ja velvollisuudet lisääntyvät
 - Vaikka kysyntä kasvaa, yritys voi pelätä, että se ei ole pysyvää.
 - Rekrytointi on investointi: palkka, sivukulut, työvälineet ja mahdollinen koulutus.
 - Kassavirta ei välttämättä riitä uuden työntekijän palkkaamiseen.
4. Työ ulkoistetaan tai teetetään alihankintana.
5. Yrityksen strategiset tai kilpailulliset syyt

Julkinen profiili mahdollistaa yksityiselle työnvälitykselle ja työnantajille sen tarvitsemien tietojen saamisen työnhakijoista. Tämän lisäksi digitaalisten palveluratkaisuiden tulee tukea työn ja tekijän kohtaamista mahdollisimman ketterästi.

Työvoimahallinnolla on nyt mahdollisuus uudistaa imagoaan. Imagoon vaikuttavat muun muassa sen asiakaspalvelun laatu, palveluiden saatavuus ja vaikuttavuus sekä sen rooli työllisyyskysymysten ratkaisijana. Uudenlaiset palvelumallit, kuten erikoistuneet työnvälityspalvelut, joissa asiakas valitsee palvelutuottajien joukosta itselleen sopivan (esim. oman toimialan palvelu), voi olla yksi ratkaisu.

5. Vaikutusarviointi paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti on TE-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaista

Suomen Yrittäjät esittää, että uudistuksen vaikutuksia tulisi seurata systemaattisesti eri tasoilla – paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. **Eri-tyistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, miten uudistus vaikuttaa alueen elinvoimaan ja kilpailukykyyn, työvoiman liikkuvuuteen** (työllisyys-alueiden rajat ylittävä) **sekä lisätyöllisten määrään** (huomioiden, että maahanmuuton myötä työvoiman määrä on kasvanut).

- Systemaattinen arviointi tuottaa vertailukelpoista ja ajantasaista tietoa siitä, mitkä toimenpiteet edistävät työllistymistä ja mitkä eivät. Näin voidaan kohdentaa resursseja tehokkaammin ja luopua tehotomista käytännöistä. Esimerkiksi, jos jokin palvelupolku (kuten nopean työllistymisen reitti) toimii hyvin tietyllä alueella, voidaan sitä laajentaa muille alueille.
- Arvioinnin avulla voidaan havaita, missä tarvitaan muutoksia tai lisätukea. Jos jokin ryhmä (esim. vahvan tuen reitti) ei hyödy palveluista odotetusti, voidaan kehittää uusia ratkaisuja juuri heidän tarpeisiinsa. Korjausliikkeet perustuvat faktoihin, ei oletuksiin, mikä lisää päätöksenteon laatua.
- Kun kerätään tietoa vain olennaisista asioista ja analysoidaan sitä järjestelmällisesti, syntyy selkeä kokonaiskuva palveluiden vaikuttavuudesta.
- Tiedolla johtaminen mahdollistaa nopean reagoinnin muutoksiin ja tukee strategista suunnittelua sekä resurssien kohdentamista. Tämä edistää koko järjestelmän oppimista ja jatkuvaa kehittämistä.
- Arvioinnin tulokset auttavat ymmärtämään asiakkaiden tarpeita paremmin ja kehittämään palveluita niiden pohjalta.
- Palveluiden vaikuttavuus kasvaa, kun toimenpiteet perustuvat tutkituun tietoon.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Hannamari Heinonen
Kehittämispäällikkö